Arhitectura colectivă a ofertei: Cine oferteză, ce se evaluează, cui i se atribuie — şi cine, în realitate, execută

Cristina IVAN
Avocat Coordonator
SCA Ivan şi Asociații

Dorința omului de a construi, de a dezvolta, de a crea infrastructuri care depășesc limitele generațiilor anterioare atinge, în fiecare epocă, noi praguri de complexitate. Tuneluri săpate sub orașe dense, poduri suspendate peste ape dificile, rețele feroviare care traversează reliefuri instabile — fiecare astfel de proiect este expresia unei acumulări de cunoaștere, specializare și coordonare tehnică. Această complexitate nu este însă doar inginerească. Este, în egală măsură, juridică.

În procedurile de achiziție publică, sistemul a recunoscut demult că marile proiecte nu pot fi realizate prin capacitatea izolată a unei singure entități. Directivele europene și legislația națională consacră posibilitatea participării la licitații prin cumularea capacităților: experiență similară provenind de la o entitate, personal-cheie de la alta, resurse tehnice sau financiare de la o a treia. Sistemul nu doar permite această pluralitate. O presupune. Oferta admisibilă este rezultatul unei structuri juridice compuse din contribuții multiple, fiecare evaluată distinct, fiecare considerată necesară pentru realizarea obiectivului public.

De aici începe însă o confuzie conceptuală care merită formulată limpede. Cine oferteză, în realitate? Ce se evaluează? Cui i se atribuie? Și cine execută? Răspunsul formal indică un ofertant sau un lider de asociere. Răspunsul substanțial indică o configurație juridică plurală de capacități complementare. Această distincție nu este semantică, ci produce consecințe juridice concrete.

Autoritatea contractantă nu ignoră această pluralitate, ci, dimpotrivă, o analizează meticulos. Verifică angajamentele ferme de susținere. Evaluează experiența fiecărei entități. Confirmă îndeplinirea cerințelor pentru fiecare componentă tehnică relevantă. Decizia de atribuire nu se fundamentează pe simpla existență a unui semnatar al ofertei, ci pe validarea unei arhitecturi de capacități. Această arhitectură este condiția posibilității proiectului deoarece fără una dintre componente, oferta nu ar fi admisibilă. Fără una dintre competențele asumate, contractul nu ar putea fi executat. Oferta câștigătoare nu este, în substanța ei, performanța unei entități, ci rezultatul unei integrări funcționale de capacități complementare.

Momentul atribuirii nu transformă această configurație într-o entitate singulară. Îi conferă doar formă juridică. Ceea ce se atribuie nu este „puterea" unei singure persoane juridice de a executa lucrările, ci dreptul și obligația unei structuri organizate de a pune în operă capacitățile validate în etapa de evaluare. Această structură nu este un conglomerat întâmplător, este o organizare coerentă în care fiecare participant are un rol determinat, identificabil și indispensabil.

Uneori confuzia cu privire la existența acestei realități pleacă din simplul fapt că, atât în etapa de evaluare, cât și în implementare, corespondența se poartă prin intermediul unui reprezentant împuternicit sau al liderului asocierii.

Această individualizare are o rațiune practică evidentă: autoritatea contractantă are nevoie de un interlocutor unic care să răspundă pentru ansamblul structurii, dar reprezentarea nu înseamnă absorbție.

În persoana liderului nu se cumulează experiența celorlalți. Nu se transferă specializarea tehnică. Nu se dizolvă identitatea juridică a contribuțiilor distincte. Liderul este canalul formal de comunicare, dar structura colectivă este titularul real al capacităților care fac posibilă executarea contractului.

Participanții la această configurație plurală nu sunt entități „auxiliare" sau de categorie secundară. Ei sunt elemente esențiale într-o arhitectură fără de care rezultatul urmărit — atribuirea și executarea contractului — nu ar putea fi atins.

De altfel, nici legislația nu îi califică drept accesorii, dimpotrivă, permite în mod expres cumularea capacităților și verifică distinct fiecare contribuție. Dacă o contribuție este esențială pentru calificare și atribuire, ea nu poate deveni juridic irelevantă în fazele ulterioare — fie că vorbim de contestarea unui act al autorității, fie de apărarea drepturilor aferente componentei asumate în executare.

Simplificările administrative sunt utile și necesare, căci ele asigură eficiența procedurală, claritatea comunicării, trasabilitatea răspunderilor formale. Dar ele nu pot anula natura colectivă a performanței asumate și nu pot redistribui, prin mecanisme pur formale, drepturi și obligații care aparțin, în substanța lor, unor entități distincte.

Cine oferteză? O structură organizată. Ce se evaluează? Capacități integrate. Cui i se atribuie? Unei configurații funcționale. Cine execută? Ansamblul coordonat al entităților care au făcut posibilă calificarea. Pentru că, în ultimă instanță, nu atribuim contracte unor nume înscrise pe o pagină. Atribuim responsabilitatea realizării unor obiective publice unor arhitecturi de competențe. Iar aceste arhitecturi sunt, prin definiție, colective.